

Årsrapport

Nordre Fosen Vannområde

2020

1 Innledning

EUs rammedirektiv for vann er tatt inn i norsk rett gjennom forskrift om rammer for vannforvaltningen – vannforskriften. Vannforskriften setter forpliktende mål for miljøtilstanden i alt vann.

Norge er delt inn i vannregioner med avrenning til norsk kyst eller med avrenning til Sverige eller Finland. Inndelingen er gitt i vannforskriftens vedlegg I. Vannregionene følger grenser for nedbørfelt, og avviker derfor fra fylkes- og landegrenser. Trøndelag fylkeskommune (TFK) er **vannregionmyndighet** (VRM) for Trøndelag vannregion. Vannregionen har et **vannregionutvalg** (VRU) sammensatt av representanter for VRM, fylkesmannen, andre berørte sektormyndigheter og kommuner som ledes av VRM.

Trøndelag vannregion er videre inndelt i 11 vannområder, og **Nordre Fosen Vannområde** (NFV) omfatter fra og med 2020 kommunene Osen, Åfjord, Indre Fosen og Ørland. NFV omfatter et areal på 6980 km² på land og i sjø, og er inndelt i 447 vannforekomster (kystvann, grunnvann, innsjøer og elver).

Arbeidet i vannområdet skal sikre deltakelsen fra kommunene og lokal medvirkning, koordinere mellom kommunene og gjøre disse gode på vannforvaltning, og legge grunnlaget for det regionale arbeidet med vannforvaltningsplaner og tilhørende tiltaksprogrammer.

2 Organisering

Kommunestyrene utgjør den øverste politiske ledelsen i NFV. Vannområdet har en egen politisk styringsgruppe, **vannområdeutvalget** (VOU) bestående av en politisk representant fra hver kommune. Deltakerne i VOU er kommunenes representanter i VRU og utgjør på den måten et bindeledd til fylkesnivået. **Vannområdekoordinatoren** (VOK) fungerer som bindeledd (prosjektleder) lokalt mellom VOU og administrativt nedsatte **arbeidsgrupper**. Det har i 2020 vært to fungerende arbeidsgrupper, en for vannområdet generelt, og en for spredt avløp. Arbeidsgruppene består av representanter fra administrasjonen i hver av deltakerkommunene. Arbeidsgruppene deltar som oftest i VOU-møtene.

TFK får over statsbudsjettet bevilget midler til fordeling til vannområdene for å dekke driftsutgifter. Det statlige tilskuddet suppleres med fondsmidler fra TFK. En forutsetning for tildeling av midlene fra TFK er at det er samarbeid i vannområder og tilsatt en dedikert ressurs, VOK.

Tabell 1 Vannområdeutvalget (VOU) og vannområdekoordinator (VOK) 2020

Kommune	VOU representant	VOU vara
Osen	Egil Johannessen (AP)	Trond Åsegg (SP)
Åfjord	Jon Husdal (SP) - leder	Walter Solberg (AP)
Indre Fosen	Rune Schei (H)	Arnar Utseth (KL)
Ørland	Jostein Tårnes (AP)	Harald B. Kolven (SV)
Vannområdekoordinator	Aud Sylvi Tellesbø	

Vannområdeutvalget har hatt 6 møter i 2020, både fysisk på Teams og på e-post, med ca. 30 saker på sakskartet, herunder årsrapport for 2018 og 2019.

Arbeidsgruppene har ansvar for å videreformidle informasjon og bidra til iverksettelse av nødvendige undersøkelser og tiltak slik at overordnede målsetninger for vannarbeidet integreres i egen kommune.

Det er også foreslått arbeidsgrupper på landbruk og fisk, men disse er så langt ikke nedsatt.

Tabell 2 Arbeidsgrupper 2020

Kommune	Vannområdet	Spredt avløp
Osen	Tormod Vik Brede	Ronald Bratberg
Åfjord	Erlend Aune Arild Busch	Erlend Aune Arild Busch
Indre Fosen	Liv Heide	Liv Heide
Ørland	Petra Mekkes-Roodbol	Svein Erik Morseth
Sekretær	Aud Sylvi Tellesbø/ Hanne Skjæggestad	Hanne Skjæggestad

3 Status vannområdet 2020

Vannområdet består av 447 vannforekomster fordelt på kategoriene kystvann, grunnvann, innsjø og elv (Tabell 3), hvorav 54 sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF).

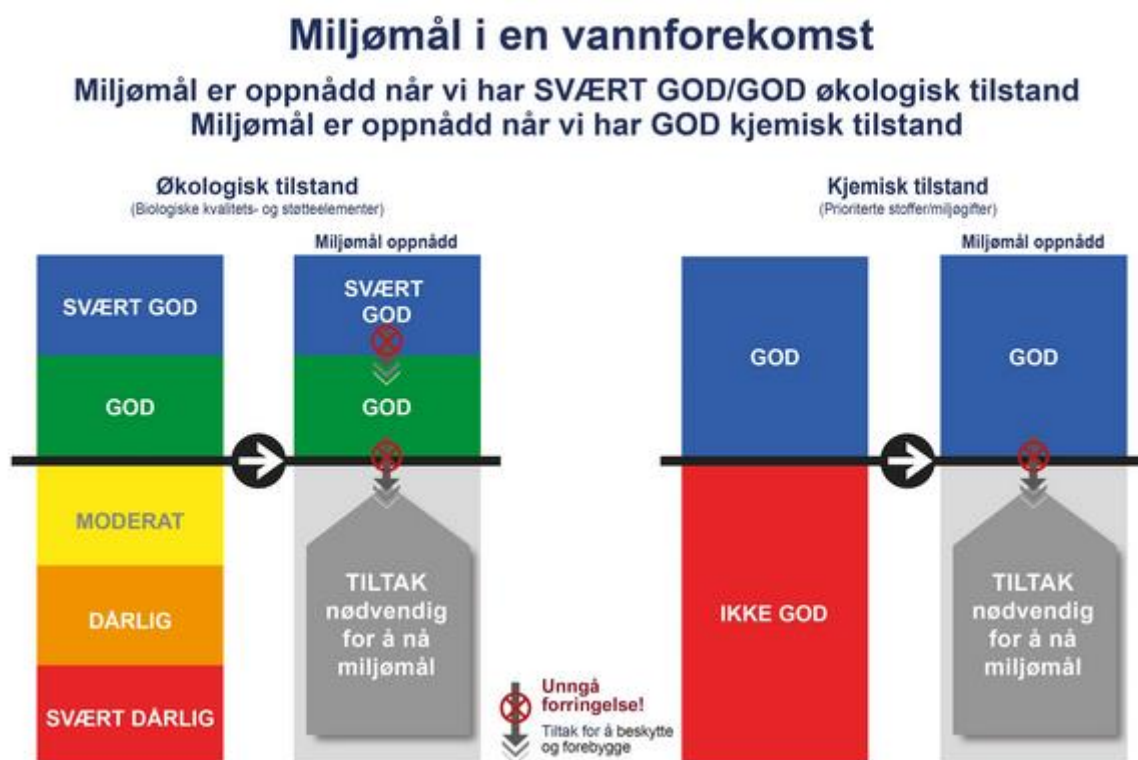
Tabell 3 Fordeling av vannområdets 447 vannforekomster på vannkategori.

Vannkategori	Antall	SMVF	Størrelse
Kyst	92	0	3806 km ²
Grunnvann	15	0	22 km ²
Innsjø	107	20	91 km ²
Elv	233	34	4510 km

Vannforekomstene er klassifisert på en skala fra svært dårlig til svært god for **økologisk tilstand**, og god eller ikke god **kjemisk tilstand**.

Vannforskriften har som miljømål at alle vannforekomster:

- skal forbedres og gjenopprettes slik at de har minst god tilstand
- skal beskyttes mot forringelse (gjelder også vannforekomster som har svært god tilstand)

Figur 1 Forskjellen på dagens tilstand og miljømålet kan beskrives som et "gap". Tiltakene som skal gjennomføres skal tette gapet (avstanden) mellom dagens tilstand (både økologisk og kjemisk) og miljømålet.

For grunnvann eksisterer det så langt ikke data for verken økologisk eller kjemisk tilstand. Vannforekomstene som har vært gjenstand for mest kartlegging og overvåkning er derfor overflatevannforekomstene – kystvann, innsjøer og elver.

3.1 Overflatevann – naturlige vannforekomster

Tabell 4 Utvikling for naturlige forekomster av overflatevann (ikke grunnvann eller SMVF).

Økologisk tilstand	2020		2019		2018	
Svært god	39	10,3 %	42	11,1 %	36	9,6 %
God	231	61,1 %	229	60,6 %	235	62,8 %
Moderat	85	22,5 %	82	21,7 %	77	20,6 %
Dårlig	15	4,0 %	16	4,2 %	18	4,8 %
Svært dårlig	7	1,9 %	8	2,1 %	8	2,1 %
Udefinert	1	0,3 %	1	0,3 %	0	0,0 %
Totalt	378	100 %	378	100 %	374	100 %

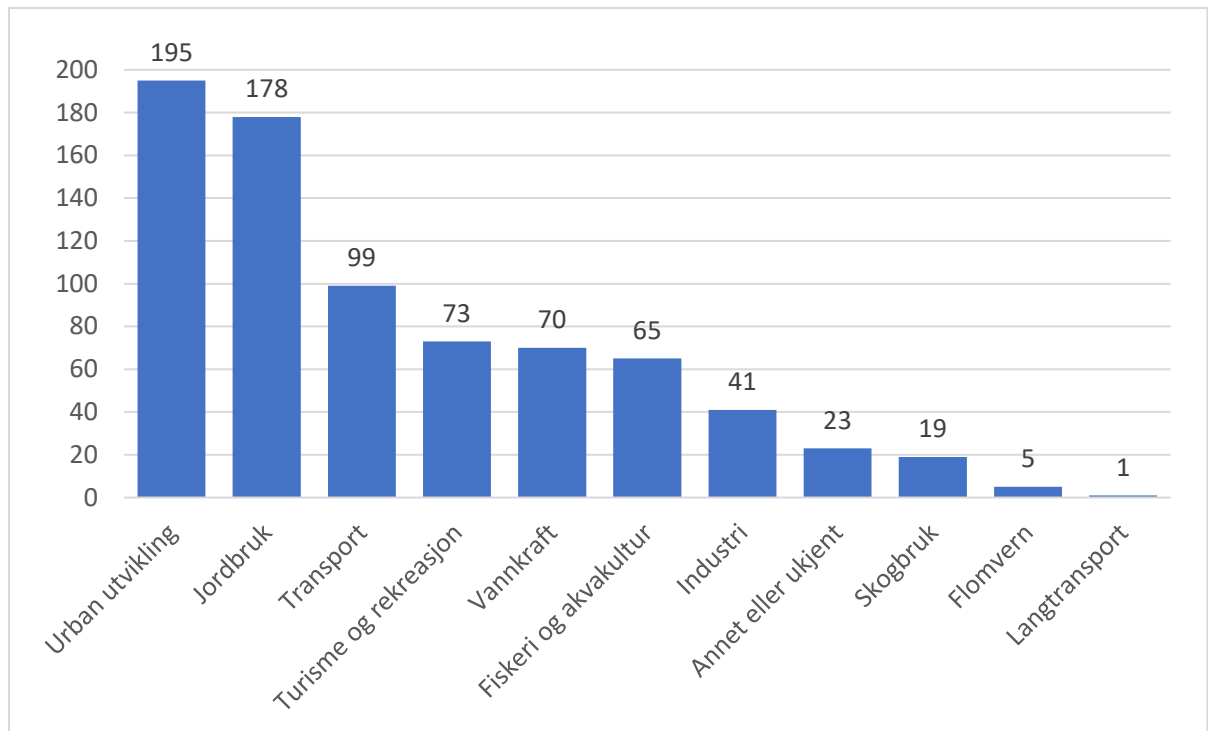
Tabell 5 Tilstand fordelt på vannkategori (ikke grunnvann eller SMVF).

Økologisk tilstand	Elv		Innsjø		Kyst	
Svært god	23	11,6 %	12	13,8 %	4	4,3 %
God	101	61,1 %	64	73,6 %	66	71,7 %
Moderat	54	22,5 %	10	11,5 %	21	22,8 %
Dårlig	13	4,0 %	1	1,1 %	1	1,1 %
Svært dårlig	7	1,9 %	0	0 %	0	0 %
Udefinert	1	0,3 %	0	0 %	0	0 %
Totalt	233	100 %	107	100 %	92	100 %

Det har ikke vært markant endring i tilstanden de siste tre årene. Dette skyldes at vannområdet fremdeles er i en kartleggingsfase. Vannområdet er stort, og har svært få gjennomførte tiltak med påfølgende verifisering av effekt i forhold til det store antallet vannforekomster.

De to største påvirkningsdriverne i Nordre Fosen vannområde er urban utvikling og jordbruk (Figur 2). Urban utvikling omfatter blant annet avløpsvann fra kommunale avløp og spredt bebyggelse, mens jordbruk blant annet omfatter avrenning fra jordbruksareal og fysiske inngrep som f.eks. bekkelukking.

Påvirkningene er i hovedsak identifisert ved kvalifisert synsing, ettersom det ikke er gjennomført prøvetaking i alle vannforekomstene eller på alle steder i en vannforekomst som påvirkning vil kunne avdekkes. Det er derfor ønskelig med en ny gjennomgang av alle vannforekomstene, både med tanke på registrerte påvirkninger og foreslåtte tiltak.

Figur 2 Antall vannforekomster registrert med ulike påvirkninger. En vannforekomst kan ha flere registrerte påvirkninger.

4 Driftsoppgaver

4.1 Vannområdet

Arbeidsgruppa for vannområdet har hatt 5 møter med totalt 25 saker på sakskartet.

Regional plan for Vannforvaltning i Trøndelag

Arbeidet ble videreført fra 2019. Lokal informasjon om vannforekomster ble innhentet i samråd med saksbehandlerne.

Regionalt samarbeid:

VOK har deltatt på møter i VRU, koordinatorforum og arbeidsutvalg.

Årsrapportering for vannområdet:

Det ble utarbeidet årsrapport for 2018 og 2019.

Data fra prøvetaking:

Arbeidet med innlegging av resultater i vannmiljø og import til Vann-Nett ble videreført. Her ble det tatt et stort etterslep fra tidligere år, men vi er fortsatt ikke ajour i forhold til dette arbeidet.

Kartlegging og overvåkning av vannforekomstene:

VOK, Torkil Beitstad m.fl. har gjennomført prøvetaking på en rekke lokaliteter i samarbeid med kommunene:

- Stokksund, Åfjord
- Flere lokaliteter, Ørland
- Storvatnet og Råkvåg til Leksvik (sjøvannskartlegging), Indre Fosen

Vannforvaltningstiltak:

Tiltaksmidler ble omsøkt, og det ble innvilget midler til restaurering av Skauga del 2 (kr 345 700) og restaurering av Hubekken (kr 112 000). Prosjektet i Skauga er gjennomført, mens Hubekken utsettes til 2021.

Det ble gjennomført ungfiskundersøkelser og problemkartlegging i Oldenvassdraget, Ørland.

Det ble gjort en innsats for rekruttering av elvemusling i Teksdalselva, Ørland, ved utsetting av muslinger produsert i lab.

Det har vært befarings i begge Prestelvene (Åfjord og Indre Fosen) i forbindelse med tidligere innvilgede tiltak – gytegrus planlegges utlagt i 2021.

Annet:

VOK arrangerte studietur på Fosen for koordinatorene i Trøndelag i juni, med befarings på flere lokaliteter.

På grunn av Covid-19 situasjonen og sykemelding deler av perioden har aktiviteten i vannområdet vært lavere enn normalt.

Torkil Beitstad har deltatt på kurs relatert til forvaltning av Laks og Sjøørret.

4.2 Spredt avløp

Arbeidsgruppa for spredt avløp har hatt 8 møter med totalt 40 saker på sakskartet.

Lokal forskrift for spredt avløp:

Arbeidet ble videreført fra 2019. Forskriften ble bearbeidet i arbeidsgruppa, behandlet i styringsgruppa og i politiske utvalg i april før utlegging til høring i perioden 01.05-30.06. Høringsinnspill ble behandlet i samme fora. Endelig vedtak ble fattet av kommunestyrene i september. Forskriften ble kunngjort og trådte i kraft fra oktober 2020.

Sjøsonkart:

Arbeidet ble videreført fra 2019. Kommunenes vannforekomster ble gjennomgått i samråd med saksbehandlerne. Sjøsonkart ble slått sammen med kart over utslippssoner på bakgrunn av resipientens tilstand og dette kartet benyttes som støtte for lokal forskrift. Kartarbeidet ble sluttført på høsten og er tilgjengeliggjort i kommunenes kartløsning på nett.

Tiltaksplan for spredt avløp:

Arbeidet med rullering av planen ble påbegynt i april. Tiltak i den enkelte kommune ble gjennomgått i samråd med saksbehandlerne. Utkast til tiltaksplan ble bearbeidet i arbeidsgruppa, behandlet i styringsgruppa og i politiske utvalg i september før utlegging til høring i perioden 25.09-06.11. Høringsinnspill ble behandlet i samme fora. Endelig vedtak ble fattet av kommunestyrene i desember. Til støtte for tiltaksplanen er det utarbeidet kart over tiltakssonene som er tilgjengeliggjort i kommunenes kartløsning på nett. Tiltaksplanen er gjeldende fra 2021.

Informasjon på kommunenes hjemmesider:

Det ble lagt ut informasjon om prosjektet og bakgrunnen for dette, om forskrift og tiltaksplan og høring av disse, og om ny søknadsprosess for spredt avløp.

Arbeidet med innføring av saksbehandlingssystemet Powel Private Anlegg ble videreført.

Systemet er i drift fra november 2020. De mest brukte saksbehandlingssystemene er utarbeidet og innlagt. Det er bestilt innlegging av kart over utslippssoner og tiltakssoner til støtte for søkere og saksbehandlere. Det ble avholdt kurs i søknadssystemet med lokale entreprenører 15.10.

4.3 Videre arbeid

Det pågående prosjektet med opprydding i spredt avløp er igangsatt med bakgrunn i at avløp er en hovedutfordring for å nå miljømålene. Det er et mål at tiltakene som igangsettes i 2021 på sikt vil ha målbar effekt på vannmiljøet. Det vil sannsynligvis også være nyttig å sette i gang et tilsvarende prosjekt rettet mot jordbrukspåvirkningene.

Det er et uttalt mål fra VOU at kommunene innen utgangen av 2021 skal være selvstendigkjort når det gjelder arbeidet med vannmiljø. Arbeidsgruppa arbeider mot dette målet, men innser at det i alle fall på kort sikt vil være hensiktsmessig å videreføre samarbeidet slik det er i dag. Det er fremdeles behov for å heve kunnskapsnivået både om vannforekomstene og innen vannforvaltning.

Vannforvaltningsarbeidet omfatter en rekke aktører, både statlige, fylkeskommunale, kommunale og private. Det er viktig at det sentralt fokuseres på samarbeid mellom disse aktørene om gjennomføring og registrering av tiltak, kartlegging og overvåkning, slik at alle kan benytte seg av tilgjengelig kunnskap i sitt arbeid.

5 Regnskap 2020

5.1 Driftsregnskap for vannområdet

Vannområdets driftsutgifter dekkes av egenandeler fra de deltagende kommunene, og tilskudd fra Trøndelag Fylkeskommune. Fylkesmannen bevilget i tillegg 457 700 til overvåknings- og tiltaksprosjekter i 2020 med krav om tilsvarende beløp i egeninnsats/egenandel.

NFV har i 2020 hatt VOK i 100 % prosjektstilling finansiert med midler fra TFK og kommunale egenandeler.

Tabell 6 Driftsregnskap for Nordre Fosen Vannområde i 2020.

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Regnskap 2020
Fylkeskommunen	-313 953	-588 000	-315 000
Fylkesmannen	-361 000		-457 700
Refusjon fra kommuner	-350 000	-255 480	-350 000
Refusjon fra andre	-20 176		
Bruk av fond - administrasjon	-294 700		
Bruk av fond - prosjekt			-199 061
Inntekter	-1 339 829	-843 480	-1 321 761
Lønnskostnad	638 482	400 463	438 829
Reisekostnad	49 782	5 000	25 179
Møteutgifter	2 281	15 000	3 047
Konsulenter			11 016
Overvåkning/prosjekter	530 771	400 000	199 061
Kjøp av utstyr	53 749		
Diverse utgifter	6 937	25 000	63 943
Avsatt til fond - administrasjon			122 985
Avsatt til fond - prosjekt	48 894		457 700
Utgifter	1 330 896	845 463	1 321 761
RESULTAT	- 8 933	1 983	0

5.2 Driftsregnskap for spredt avløp

Alle kommunene i vannområdet bidrar med 110,- kroner per slamtømmingsabonnement, med unntak av Osen som bidrar med et fast beløp, øremerket finansieringen av en 100 % stilling innen spredt avløp, jf. vedtak i kommunestyrene høsten 2017.

Det har i 2020 blitt benyttet innleid bistand tilsvarende en 50 % stillingsressurs til oppfølging av prosjekt spredt avløp.

Tabell 7 Driftsregnskap for prosjekt spredt avløp i 2020.

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Regnskap 2020
Fylkeskommunen			
Fylkesmannen			
Ref. fra kommuner	-780 610	-796 960	-792 880
Refusjon fra andre	-18 676		
Bruk av fond - administrasjon			
Bruk av fond – prosjekt	-166 870		-53 283
Inntekter	-966 156	-796 960	-846 163
Lønnskostnad	258 044	800 927	12 284
Reisekostnad	16 873		2 538
Møteutgifter	3 789		10 182
Konsulenter	242 499		540 200
Kjøp av programvare	52 292		51 750
Lisenser			18 885
Kjøp av utstyr	0		
Diverse utgifter	19 563		16 745
Avsatt til fond - administrasjon	373 096		193 579
Avsatt til fond - prosjekt			
Utgifter	966 156	800 927	846 163
RESULTAT	0	3 967	0

5.3 Fondsmidler

Tabell 8 og 9 viser tilførsel og bruk av fondsmidler i 2020 på de forskjellige prosjektene.

Tabell 8 Fondsoversikt vannområdet 2020.

Fond		Saldo 01.01.	Inntekt 2020	Utgift 2020	Saldo 31.12.
25100937	Administrasjon	-211 568	-665 000	601 047	-334 553
25100968	Roan Havn og Kråkøysundet	-39 710			-39 710
25100969	Steinsdalselva	-93 484		86 450	-7 034
25100970	Åfjorden	-5 871			-5 871
25100971	Klimatilpasning	-52 657			-52 657
25100972	Sandnesvågen - Koet	-4 699			-4 699
25100973	Vannovervåkning Leksvik	-53 078			-53 078
25100975	Prestelva Roan	-26 400			-26 400
25100976	Tørstadvassdraget	-56 406			-56 406
25100979	Prestelva Rissa	-26 601			-26 601
25100984	Botengårdselva	-177 790			-177 790
	Restaurering Hubekken		-112 000		-112 000
	Restaurering Skauga		-345 700		-345 700
25100985	Overvåkingsmidler FM	-405 245		112 611	-292 634
	Sum	-1 074 089	-1 122 700	741 075	-1 535 133

Tabell 9 Fondsoversikt spredt avløp 2020.

Fond		Saldo 01.01.	Inntekt 2020	Utgift 2020	Saldo 31.12.
25100986	Spredte avløp - administrasjon	-873 875	-846 163	652 584	-1 067 454
25100987	Spredte avløp - kurs og sjøsonekart	-53 283	0	53 283	0
	Sum	-927 158	-846 162	705 866	-1 067 454